

BERETNINGERNE
fra
FÆNGSELSSÆLSKABERNE
i Danmark.

Bemærkninger til overvejelse.

Den bevægelse, som åbenbart finder sted på fængselsvæsenets og de dermed i nær berørelse stående institutioners område i de sidste år, gør sig i Danmark tilsyneladende stærkest gældende i fængselssekskaberne. Viborg fængselssekskab har således i sin nysudkomne beretning bragt en mindre udtalelse om dette sekskabs bestyrelses standpunkt i spørgsmålet om anbringelse af løsladte efter udstået straf ligeoverfor nogle artikler i „Berlingske Tidende“ i slutningen af forrige år om dette emne. Denne bestyrelses udtalelse slutter sig til Hr. Pastor WAMBERGS artikel (den ene af de ovennævnte), der var et svar på en af Hr. Pastor ANDRESEN og en af Hr. Fængselsinspektør AMMITZBÖLL, og som fremhævede, at den naturligste vej var den, fængselssekskaberne gå, kun at disses virken på forskellig måde kunde udvikles videre.

Ved siden af denne tilslutning til Hr. Pastor WAMBERGS ganske vist sunde og sande udtalelser have måske ikke

mange såmeget som jeg glædet sig over tillige i beretningen at finde nogle almindelige betragtninger over fængselselskabernes opgave. Vore fængselselskabers beretningers almindelige og tørre form med de meget lidet oplysende, korte meddelelser om antagne fanger kunne vanskeligt bidrage til at forøge interessen for selskabernes gerning. Jeg har alt i Tidsskriftets årgang for 1879 i en artikel om fængselselskaberne i Danmark udtalt mig om disse og skal ikke her komme nærmere ind derpå. Dog kan jeg ikke undlade at udtale det ønske, at man kunde komme til en fælles beretning for alle selskaberne her i landet. Formen for en sådan vil det ikke være vanskelig at finde. Kun burde den efter min mening altid indeholde en mindre udtalelse om spørgsmål, som berøre fængselselskaberne, eller en biografi af fremtrædende mænd og kvinder, som have ofret deres liv for denne sag. I så henseende findes der en ikke ganske ringe litteratur til oversættelse.

Om ønskeligheden af en fælles optræden af fængselselskaberne i Danmark har Hr. Fængselsdirektør Bruux udtalt sig i flere af de officielle beretninger om fængselsvæsenet i Danmark, ligesom jeg dels ved direkte skridt for flere år tilbage, dels i den ovenfor nævnte artikel i Tidsskriftet også har gjort mig til talsmand derfor. I den foranstående meddelelse om kongressen i Mailand af Hr. Dr. FÖHRING findes det samme spørgsmål kortelig omtalt. Om formen i øjeblikket bliver den videst mulige eller mere snever har muligt mindre at sige, når man kun får noget at udvikle sig på. Dog må jeg mene, at først når selskaberne slutte sig sammen under et fælles organs ledelse, først da få de enkelte selskaber lejlighed til at arbejde på det spørgsmål, som efter min opfattelse er det vigtigste for deres stedse voxende virksomhed, nemlig at få stiftet filialer og derigennem vinde tilslutning fra publikums side.

Udsigten til muligheden af, at et fælles møde af fængselselskabernes bestyrelser og af andre i sagen interesserede

vil kunne blive afholdt i sommer, har foranlediget disse og de følgende bemærkninger fremkomst i dette øjeblik. Særlig har jeg tænkt, at de følgende eventuelt vilde kunne danne et forhandlingspunkt på et sådant møde. De have nemlig det størst såvel som det mindst mulige fællesskab til grundlag, men dog altid et fællesskab, som har sin praktiske betydning også som basis for en udvikling i denne retning.

Det må vel anses for givet, at fængselselskabernes beretninger ere i deres form og indhold meget forskellige. Vil man gøre brug af dem for at danne et billede af selskabernes samlede virksomhed, tror jeg, at fængselsdirektøren ligesom jeg har følt, hvormegen besvær det volder, hvormange regnestykker der skal gøres, og hvormegen vold der i enkelte punkter må anvendes for at få dog kun et mangelfuldt billede ud deraf. Kunde man derfor i ganske enkelte retninger få noget ensartet frem, vilde der som ovenfor sagt altid være noget vundet. Skønt jeg erkender, at det i det følgende opstillede kun er bagateller, så er på den anden side et overskueligt billede, fremstillet i skematisk form, af fængselselskabernes samlede virksomhed, — og det kan kun få betydning, når det omfatter alle selskaberne —, ganske vist af ikke ringe værdi for publikums interesse for virksomheden og altså også for selskabernes fælles opgave.

Forinden jeg går over til at omtale de denne udtalelse vedføjede tabeller, der skulle tjene til at fremskaffe et ensartet materiale, skal jeg først bemærke, at det må blive det første skridt på ensartethedens vej, at selskabernes regnskabsår har samme løbetid. Jeg kan ikke tænke mig, at der i så henseende skulde være uovervindelige hindringer, skønt jeg før har hørt indvendinger herimod. Kalenderåret synes jo at være det naturligste, og at ensartethed i denne retning har betydning må dog indrømmes, når man har selskaber, som arbejde sammen, og man af disses virksomhed vil danne et samlet billede.

Tabel I. Oversigt over N. N.-Selskabs virksomhed i 18 . . for løsladte fanger fra } straffeanstalterne.
fængslerne.

I Løsladte fanger i 18 . .	II Antagne i 18 . .	III Anbragte		IV Hjælpen er væsenligst ydet i					V Af tidligere under- støttede indtil 5 år efterløsladelsen ere			VI Antagne til under- støttelse fra 18 . . ialt	VII Antagne	
		1 af Sel- skabet	2 ved egen hjælp	1 opta- gelses- bus	2 penge	3 be- klæd- ning	4 red- skaber	5 reise- penge	1 på hjulpne	2 med penge	3 på anden måde		1 til ud- gangen af 18 . . ialt	2 af disse ere til ud- gangen af 18 . . dømte påny

Tabel II. Oversigt over de i 18 . . af N. N.-Selskab antagne fra } straffeanstalterne } løsladte fangers
personlige forhold. } fængslerne

I Antagne i 18 . .	II Af disse vare		III Straffede før vare med		IV Alderen				V Den sidst afsnede straf var for					
	1 mænd	2 kvinder	1 fæng- sel	2 straffe- arbejde	1 under 18 år	2 fra 18 til 25 år	3 fra 26 til 35 år	4 over 35 år	1 tyveri og hæleri	2 bedrageri, falsk, mord	3 volds- for- brydelser.	4 sædelig- hedsfor- brydelser	5 barnefødsel i dølgsmål og foster- fordrivelse	6 andre forbry- delser

Tabel III.

Regnskabsoversigt for N. N.-Selskab i 18 . .

I Ind- tægter. Ialt. Kr.	II Stats- tilskud. Kr.	III Kommune- bidrag. Kr.	IV Bidra- gende kommun- ers antal.	V Gaver, legater, renter af kapital. Kr.	VI Medlems- bidrag. Kr.	VII Ud- gifter. Ialt. Kr.	VIII Beløbet af understøttelser til ny antagne			IX Admini- strations- omkost- ninger. Kr.	X Kapitalformue.	
							1 fra straffe- anstalterne. Kr.	2 fra fængs- lerne. Kr.	3 tidligere un- destøttede. Kr.		1 Kontan- ter og værdi- papirer. Kr.	2 Legater. Kr.

Tabel IV.

Løbe Nr.	Fange Nr.
Navn.	
Alder.	
Løsladelsesdag.	
fra	
Straffet før	gange.
med	
Afsonet	
for	
Familieforhold.	
Stilling.	
Hjemsted.	
Tidligere understøttet af	
Opførsel under straffen.	
Bedømmelse af personen og trangen.	
Anbragt af	
Hjulpet væsentligst med	
Straffet påny med	

Under forudsætningen af et ensartet regnskabsår har jeg opstillet de foranstående tabeller I. II. og III. Tabellerne omfatte de oplysninger, som forekomme mig at være nødvendige og tillige tilstrækkelige til at give et billede af det enkelte selskabs virksomhed såvelsom af alle selskabernes i forening. Finder et selskab oplysningerne utilstrækkelige, kan det jo under rubrikerne som anmærkninger meddele flere enkeltheder om en eller flere af disse.

Tabel I omfatter selskabets virksomhed for de i året ny antagne fanger. Forsåvidt selskabet imidlertid også tager sig af løsladte fra arresterne (hvilken benævnelse jeg foreslår forandret til fængslerne i modsætning til straffeanstalterne, fordi den er korrektest), må oversigten blive dobbelt, en særlig for løsladte fra straffeanstalterne, en for løsladte fra fængslerne.

Rubrik I, som omhandler de løsladtes antal, gælder egentlig kun de selskaber, der ere forenede med straffeanstalterne og altså kunne oplyse dette tal. De selskaber, som modtage de løsladte efter henvisning fra de andre, er denne rubrik altså uvedkommende. For de selskabers vedkommende, som tage sig af løsladte fra fængslerne, vil jo de løsladtes tal have interesse, og denne vil forhåbenlig voxe med udviklingen af denne hjælp. Forsåvidt der er tale om flere fængsler, ville de løsladtes antal fra hvert kunne finde plads som en anmærkning på oversigten.

Rubrik II gælder de ny antagne i regnskabsåret. I denne bør også de tidligere hjælpne, som ere faldne og nu atter løslades og hjælpes, opføres, da de jo også findes blandt de løsladte. Derimod bør de, som henvises til et andet selskab, selv om det henvisende selskab bidrager noget, kun opføres hos det selskab, hvortil de ere henviste. For tiden figurere utvivlsomt de samme personer i flere selskabers beretninger for samme regnskabsår. Forøvrigt kan det vel som ren undtagelse tænkes, at hjælp søges først f. ex. 1 år efter løsladelsen. Sådanne tilfælde bør da anføres i en anmærkning på oversigten.

Rubrikerne III og IV omfatte hver for sig i deres underafdelinger tilsammen antallet i rubrik II. Med hensyn til afdelingerne i IV ved jeg meget vel, at det ikke er en let sag altid at bestemme, under hvilken de pågældende skulle føres. I så henseende må hovedhjælpen blive den bestemmende, og den hele rubrik viser dog tilligemed III væsenligst, hvorledes selskabet arbejder.

Rubrik V giver tallet af dem, der indtil 5 år efter løsladelsen også i det pågældende år have henvendt sig til selskabet. Afdelingerne 2 og 3 give selvfølgelig tilsammen tallet i 1.

Rubrik VI angiver det samlede antal og omfatter således også de i det pågældende år understøttede. Når der i rubriken står „fra 18 . . .“, så mener jeg, at det vilde være heldigst, om man valgte et bestemt år at gå ud fra, som var fælles for alle selskaberne. Dette måtte efter min opfattelse helst være det, hvormed den påtænkte ensartethed begyndte. Hvert selskab kan jo i en anmærkning anføre det tidligere antal understøttede.

Rubrik VII indeholder resultatet af selskabets virksomhed, forsåvidt et sådant kan findes og udtrykkes i tal. Afdeling 1 anfører de antagnes antal for årene, der ligge 5 år tilbage for oversigtsåret, og afdeling 2 slutter med dette, så at altså tilbagefaldene opgøres 5 år efter antagelsen til understøttelse. Denne beregning måtte jo helst begynde fra det år, ensartethed indtræder i den her omhandlede henseende. Hvad opgørelsen af resultatet angår, er det jo klart, at tilbagefaldene helst må opgøres nogle år efter løsladelsen, og 5 år er valgt, fordi det samme tidsrum er brugt under rubrik V og benyttes for dennes vedkommende af Københavns Fængselselskab. Oplysningerne om tilbagefaldene ville for straffeanstaltens vedkommende vistnok med al imødekommen kunne fås gennem fængselskontoret. For fængslernes vedkommende er sagen formentlig vanskeligere. Vi må dog formodenlig inden ret mange års forløb komme

såvidt, at der også foreligger statistiske oplysninger for disses vedkommende.

Under omtalen af denne oversigt skal jeg ikke undlade at bemærke, at småhjælpen eller den såkaldte medlidenhedshjælp vistnok bør indskrænkes og efterhånden vil antage en meget ubetydelig karakter. Der vil forøvrigt ikke være noget ivejen for at optage den på oversigten, hvor den vil vise sig, hvis den ydes i stort omfang, i rubrik III 2. og IV 2. Ønsker man særligt at fremhæve den, vil man have lejlighed dertil i en anmærkning.

Hvad angår tabel II, som omfatter de understøttedes personlige forhold, må denne selvfølgelig også blive dobbelt, nemlig 1 for løsladte fra straffeanstalterne og 1 for løsladte fra fængslerne.

Rubrikerne I og II behøve formentlig ingen omtale.

Rubrik III indeholder oplysninger, som ville kunne fås fra vedkommende straffested (se tabel IV). Det antal, som mangler ved sammenlægningen af 1 og 2 i antallet i rubrik I, har selvfølgelig ikke været straffet før.

Rubrik IV angiver alderen i 4 afdelinger. Af disse forsvarer den første sig selv. Afdeling 2 og 3 betegne efter min opfattelse to afsnit i den moralske og intellektuelle modenhedsudvikling, som karakteriseres netop ved de år, de omfatte. Medens nr. 2 endnu kan lade viseren fare skiven rundt med stærke udslag og uden fasthed, bringer nr. 3 i almindelighed en større stadighed tilstede, og hvad der falder i nr. 4 må for fængselsselskabernes gerning være folk, der ere satte i bevægelse ved særegne omstændigheder. Om disse ere komne mere eller mindre ud over den laveste grænse, 35 år, spiller ingen rolle til vurdering af selskabernes virksomhed.

Rubrik V om den forbrydelse, hvorfor den understøttede sidst var straffet, har ganske vist sin interesse. Det vil imidlertid tage for stor plads i en oversigt, hvis den gøres meget fyldig. Jeg har valgt de 6 afdelinger, fordi jeg tror, at man igennem dem kan få tilstrækkelig oplysning uden

at gøre alt for megen vold på forbrydelsens karakter. Under 2 må formentlig således også ulovlig omgang med hittegods anføres; under 3 drab, mord, røveri; under 4 bigami, blodskam, voldtægt; under 5 tillige fostermord og under 6 kommer således falskmøntneri, brandstiftelse, m. fl.

Når beretningerne nu indeholde flere personalia om fødsel, gift eller ugift m. fl., så har jeg ikke taget dem med, fordi de formentlig intet betyde ved bedømmelsen af selskabernes virksomhed. Desuden er i det rent skematiske en begrænsning altid nødvendig.

Tabel III indeholder endelig regnskabsoversigten. Tallene under II, III, V og VI må naturligvis tilsammen udgøre beløbet under I. Under V må som gaver opføres alle tilskud, der ikke ere legater eller renter og heller ikke kunne henføres under medlemsbidrag. De bidragydende kommuners antal har vistnok for selskabernes samlede oversigt mindre at betyde, da den samme kommune vil kunne komme til at optræde på flere selskabers oversigt. For det enkelte selskabs oversigt vil dette tal dog imidlertid kunne have nogen betydning.

Tallene under VIII og IX skulle naturligvis tilsammen svare til beløbet under VII.

Da en regnskabsoversigt, som den her foreslåede, ikke vil kunne være fyldestgørende for regnskabsaflæggelsen for hvert selskabs vedkommende, må en sådan jo altid særlig finde sted.

Tabel IV har jeg tænkt mig som en blanket, der udfyldt væsenligst var selskabets bogholderi ved siden af regnskabsførelsen, og som gav de oplysninger, hvoraf oversigterne I og II dannedes. Til de selskaber, som ikke have sluttet sig til en særlig straffeanstalt, måtte altså sådanne blanketter sendes udfyldte for de personers vedkommende, som henvises til dem; derved vil vistnok også adskilligt skriviери undgås. Det anførte løbe nr. bliver det vedkommende selskabs, som støtter den løsladte. Om de øvrige punkter tror jeg ikke, at det er nødvendigt at bemærke

noget. Dog skal jeg tilføje, at jeg havde tænkt mig disse blanketter heftede i et løst bind ved en særegen mekanisme, således at de dannede selskabets hovedbog, hvorved altså atter skriveri vilde spares.

Efter hvad jeg alt foran har bemærket, er det mig om at gøre gennem foranstående at opnå en ensartet oversigt over fængselselskabernes virksomhed. Vil man føre et fællesskab imellem selskaberne videre, har det her opstillede sin betydning, og ønsker man i øjeblikket ikke et sådant fællesskab, danner det et grundlag, hvorpå mere kan udvikles. Ved hjælp af dette materiale vil det være muligt at give et tilstrækkeligt oplysende, samlet billede af fængselselskabernes virksomhed, og det er gennem de heri forekommende oplysninger efter en større målestok, at publikums interesse for fængselselskabernes opgave skal vindes. Jeg ønsker, som foran sagt, det størst mulige fællesskab mellem selskaberne og ser deri efter en mange år gammel overbevisning en nødvendig betingelse for en heldbringende udvikling af fængselselskaberne. Det her givne bidrag er kun et moment i så henseende, men dog et moment, der har sin betydning, og som sådant anbefaler jeg det til villig overvejelse.

FR. STUCKENBERG.

Rottelse.

Side 78, tabel II, rubrik V, afdeling 2: mord — læs — mened.